

ПРИВАБЛИВІСТЬ НАВЧАННЯ У ТЕХНІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ЯК ОДИН ІЗ ПОКАЗНИКІВ ПОЗИТИВНОГО ПСИХОЛОГІЧНОГО КЛІМАТУ СТУДЕНТСЬКОЇ ГРУПИ

The article summarizes the experience of scientists on the problems of the psychological climate of the student group and the attractiveness of studying at a technical university. Emphasis is placed on the content of the concept of psychological climate of the student group in terms of scientific theory and practice. The results of the research on the attractiveness of education as one of the indicators of the psychological climate of the student group are analyzed.

Реформування освітньої системи в Україні вимагає більш глибокого усвідомлення ролі студентської групи у вирішенні конкретних завдань, що пов'язані з подальшою професійною успішністю майбутніх фахівців у технічному університеті. Велике значення для вирішення цього завдання має пошук як об'єктивних, так і суб'єктивних особливостей психологічного клімату студентської групи, показником якого може виступати привабливість навчання особистості у технічному університеті. Сьогодні сприятливий психологічний клімат у технічному університеті характеризують:

- довіра, доброзичливість, чуйність, висока взаємовимогливість і ділова критика; вільне висловлювання власної думки під час обговорення питань тощо;
- відсутність тиску викладача на студента і визнання за ними права приймати важливі рішення;
- наявність умов для активної майбутньої професійної і творчої діяльності, самореалізації, самоствердження, саморозвитку кожного студента;
- задоволення навчанням та належністю до студентської групи;
- взаємодопомога членів студентської групи в критичних ситуаціях;
- прийняття індивідами на себе відповідальності за справи у студентської групи;
- уболівання за честь студентської групи, сприяння його розвитку.

Студентську групу в період її заснування можна лише умовно вважати колективом. І лише в процесі спільної діяльності майбутніх фахівців між собою та студентів і викладача ця група стає колективом. Становлення колективу студентської групи відбувається в процесі свого розвитку, коли проходить певні стадії. На першій стадії колектив має виступати метою та об'єктом зусиль куратора й викладача. На другій стадії він є інструментом індивідуального та масового виховання. На третій стадії спостерігається перетворення студентського колективу з об'єкта виховання на суб'єкт самовиховання та саморозвитку. Основним показниками виступають характер відносин між студентами, викладачами і студентами, студентами і керівництвом ЗВО. Проявляється він на рівні згуртованості та конфліктності.

Наші дослідження показали, що серед основних показників привабливості у навчанні студентської групи відносимо умови спільного навчання студентів, позитивний настрій та ступінь задоволеності майбутніми фахівцями щодо організації навчального процесу, відносинами з іншими студентами та загальним рівнем упорядкованості у технічному університеті.

Резюмуючи вищезазначене можна стверджувати, що позитивний психологічний клімат студентської групи слід розуміти як загальний емоційно-динамічний настрій молодих людей, в якому відображається усталена система їх взаємовідносин, умонастрій, задоволеність, привабливість навчання, інноваційність та єдність групи й особистісних цілей, ступінь зближення офіційних та неофіційних взаємовідносин. У своїх дослідженнях ми припускаємо, що привабливістю навчання у ЗВО студентської групи може виступати механізм формування професійної успішності майбутнього фахівця будь-якої сфери діяльності. Адже саме в колективі у студентської молоді формуються необхідні особистісно-професійні якості, які в подальшому становитимуть основу її професійної успішності.

Акцентуючи увагу на визначенні поняття привабливості навчання студентської групи, ми дійшли висновку, що воно має багатогранний характер і різноманітне забарвлення, а саме:

- позитивні міжособистісні відносини, що виявляється у сукупності внутрішніх умов, які сприяють або перешкоджають продуктивній спільній діяльності і всебічному розвитку особистості в групі;
- предмет практичних взаємовідносин студентів у процесі їх навчальної діяльності, що виявляється у поведінці, довільних і мимовільних реакціях, способах спілкування;
- система соціально-психологічних відносин, яка відображає суб'єктивну інтеграцію окремих студентів і соціальних груп для здійснення навчальної діяльності;
- внутрішній стан навчальної групи, який сформувався як результат спільної діяльності його членів, їх міжособистісних взаємодій;
- система норм, звичаїв та значень, що переважає у певній навчальній групі.

Крім того, у процесі нашого дослідження враховувалося, що перевагою позитивного навчання є можливість переходу від групових результатів навчання до індивідуальних, що дозволяє вести цілеспрямовану, індивідуально-орієнтовану роботу зі студентами за допомогою інформаційних систем. В результаті нами визначено показники позитивного психологічного клімату у студентській групі, а саме:

- потреба в творчому та цікавому навчанні;
- індивідуальний підхід до навчання;
- сприятливі умови підготовки;
- теплі та довірливі стосунки як з одногрупниками, так і професорсько-викладацьким колективом кафедри;
- суб'єктні взаємовідносини;
- потреба у власному розвитку;
- особистісне соціальне забезпечення;
- принципові та вимогливі взаємовідносини у студентському колективі;
- потреба в індивідуальному розвитку всіх членів навчальної групи;
- активна життєва позиція всіх членів студентської групи;
- визначена мета кожного учасника навчального процесу на короткострокову, середньострокову та довгострокову перспективу.
- ефективна організація навчального процесу;
- потреба в успішному навчанні всього колективу студентської групи;

- утилітарна потреба;
- визнання університетом цінностей кожного студента та студентської групи в цілому;
- потреба в спілкуванні як зі студентами, так і з викладачами та адміністрацією технічного університету.

Крім того, студенти висловили свою думку щодо привабливості до навчання, а саме: хороші санітарно-гігієнічні умови, наявність великих та світлих аудиторій, зручного обладнання і технічних засобів; гарне оформлення приміщень для харчування, роздягальні тощо. Заняття в університеті намагаються проводити в різноманітних інноваційних формах, із залученням інтерактивних методів навчання та новітніх технічних засобів з використанням освітньо-інформаційного середовища. Разом з тим для студентів творче та цікаве навчання перебуває у безпосередньому взаємозв'язку із суспільним визнанням особистого внеску студентської молоді та важливістю успішного навчання студентської групи в цілому. З іншої сторони, навчання за допомогою інформаційних систем, породжує незадоволеність підготовкою у технічному університеті яка обумовлена: недостатнім спілкуванням з одногрупниками, викладачами та адміністрацією технічного університету. Зазначене потребує від керівників кафедри та кураторів груп звернути певну увагу на питання згуртованості груп, на підвищення моральних норм та цінностей молодих людей, підтримку традицій, що існують на кафедрі та в технічному університеті, акцентувати увагу на змісті таких високих почуттів, як повага, добродіяльність, гідність тощо.

Відповідно до результатів нашого дослідження, значущою є потреба в теплих та довірливих стосунках як з одногрупниками, так і з професорсько-викладацьким складом кафедри. Крім того, привабливість навчання у технічному університеті впливає на успішність у навчальній групі в цілому, що в свою чергу підвищує індивідуальний розвиток кожного студента, а також підвищення самостійності та ініціативності.

Таким чином, умови забезпечення позитивного психологічного клімату студентської групи допоможуть з легкістю ставитися до негативних, травмуючих або несприятливих емоційних переживань у навчанні; гармонізувати відносини між одногрупниками, студентської групи та навчальним середовищем, який можна показником професійної успішності майбутнього спеціаліста.